

	ΜΑΘΗΜΑ - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΗ ΥΛΗ		ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
	ΤΑΞΗ	Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ (τελειόφοιτοι)	
	ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ		
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	23 Μαΐου 2020	

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΘΕΜΑ Α

Η συντάκτρια του κειμένου παραθέτει τα διαχρονικά χαρακτηριστικά του ήρωα. Αρχικά, αναζητώντας τον ορισμό της λέξης και την εξέλιξή της στο κείμενο διαπιστώνει πως ο ήρωας διαθέτει ιδιότητες που δεν διαθέτουν οι πολλοί, οι πράξεις του υπερβαίνουν την ανθρώπινη υπόσταση, ωθούνται συνήθως σε ανιδιοτελή προσφορά και συνιστούν πρότυπα προς μίμηση. Τέλος, επισημαίνει πως αν και είναι άνθρωποι οι δράσεις τους ξεπερνούν τα όρια της φύσης τους και καταφέρνουν να εκπληρώνουν τις ευθυμίες των απλών ανθρώπων.

B1.

Ο τίτλος αναφέρεται στην αναζήτηση σύγχρονων ηρώων. Από την αρχή κιόλας του άρθρου γίνεται σαφές πως η αρθρογράφος αναζητά τον ορισμό της έννοιας του «ήρωα» (*Ψάχνοντας*) διασταυρώνοντας μάλιστα τις πληροφορίες που συγκεντρώνει από ποικίλες πηγές (Wikipedia, ορισμός κοινωνικής ανθρωπολογίας) και καταλήγοντας σε έναν τελικό ορισμό. Η αναζήτηση διευρύνεται με την εξέταση περαιτέρω χαρακτηριστικών του ήρωα (διαθέτει μια ιδιότητα που δε διαθέτουν πολλοί, συνήθως τη χρησιμοποιεί με ανιδιοτελή πρόθεση).

Παράλληλα επισημαίνεται πως η ιδιότητα του ηρωισμού υπήρχε από παλιά (αναζήτηση πραγματικών και πλαστών ηρώων) όμως δίνεται έμφαση στα χαρακτηριστικά του σύγχρονου ήρωα. Αφού αποδειχθεί πως ο ηρωισμός εξακολουθεί να υφίσταται, το κείμενο ολοκληρώνεται τονίζοντας τους λόγους που καθιστούν το σύγχρονο ήρωα αναγκαίο.

B2.

πρωταγωνιστής: πρώτος + αγώνας, αγώνισμα, αγωνοδίκης, αγωνία

φυσιολογία: φύση + γνώμη, συγγνώμη, γνωστός, γνωμοθετικός

λογοτεχνικού: λόγος + τέχνη, τεχνίτης, καλλιτέχνης, τεχνογνωσία

κινηματογραφικού: κίνηση + γράφω, ορθογραφία, γραφίστρια, γραφικός

αγαθοεργές: αγαθός + έργο: εργασία, εργοθεραπεία, εργατικότητα

ανθρωπολογία: άνθρωπος + λόγος, λογικός, λογοθεραπεία, έλλογος

μυθολογίας: μύθος + λόγος, βλ. παραπάνω

καθημερινούς: κάθε + ημέρα, ημερήσιος, ημερολόγιο, ημερίδα

ΘΕΜΑ Γ.

Επικοινωνιακή περίσταση: άρθρο στη σχολική εφημερίδα

Τίτλος

Οι ήρωες της ... διπλανής πόρτας

Πρόλογος

Κατά την τελευταία δεκαετία η χώρα μας βίωσε μια πρωτόγνωρη σε περίοδο ειρήνης οικονομική ύφεση. Σήμερα η υγειονομική κρίση φαντάζει απροσπέλαστο εμπόδιο όχι μόνο για τους προφανείς

λόγους υγείας, αλλά και για οικονομικούς. Σε μια τέτοια εποχή καθέννας μας αφενός αντλεί δυνάμεις από τον εαυτό του, ταυτόχρονα όμως αναζητά στηρίγματα, πρότυπα και αντιλήψεις που θα τον βοηθήσουν να αντιμετωπίσει την καθημερινότητά του. Πόσω δε μάλλον για τους νέους η αναζήτηση αυτή γίνεται απαραίτητο εφόδιο για το ξεκίνημα της ενήλικης ζωής τους.

Κύριο μέρος

Ζητούμενο πρώτο

Τα πρότυπα είναι σημαντικά για τους νέους γιατί οι νέοι είναι:

- Αδιαμόρφωτοι και ανολοκλήρωτοι.
- Εύπλαστοι και φιλόδοξοι.
- Οραματιστές αλλά και ανασφαλείς, αναζητούν την κοινωνική αποδοχή.
- Αμφισβητίες και αντιδραστικοί προς καθετί κατεστημένο.
- Απογοητευμένοι από τους μεγάλους, ψάχνουν για ερείσματα που ανταποκρίνονται στο δικό τους κόσμο του μέλλοντος.
- Εύπιστοι από τη φύση τους, αλώνονται από τα εκθαμβωτικά είδωλα των μέσων ενημέρωσης.
- Μόνοι στο πολύβουο πλήθος των σύγχρονων πόλεων, σε οικογένειες που δεν επικοινωνούν, «συνομιλούν» με την αφίσα του ειδώλου τους.

Ο ρόλος των προτύπων είναι ιδιαίτερα σημαντικός, γιατί τα θετικά πρότυπα:

- Αναζωογονούν και στηρίζουν ψυχικά στις δύσκολες στιγμές, ενώ παράλληλα οδηγούν στην αυτογνωσία και διαμορφώνουν το χαρακτήρα του νέου.
- Δραστηριοποιούν πνευματικά, καλλιεργούν τον κριτικό τρόπο σκέψης, κινητοποιούν τη δημιουργική φαντασία.
- Αποτελούν αξιακούς και αγωνιστικούς οδοδείκτες.
- Συμβάλλουν στην άμβλυνση του χάσματος των γενεών και συστρατεύουν τους νέους στην επίτευξη του κοινωνικά ωφέλιμου.
- Απομακρύνουν το άγχος και καθιστούν τους νέους αισιόδοξους.
- Διαμορφώνουν και εδραιώνουν την εθνική συνείδηση.
- Καλλιεργούν την εργατικότητα, τη συνεργασία και την πρωτοβουλιακή παρέμβαση.
- Δημιουργούν ελεύθερους και υπεύθυνους νέους με κοινωνικό ήθος.

Μεταβατική παράγραφος

Εύλογα μπορούμε να θέσουμε το ερώτημα «πού βρίσκονται όλοι αυτοί»; Πού είναι τα πρότυπα αυτά που θα καθοδηγήσουν τους νέους στη σύγχρονη πραγματικότητα; Ενδεχομένως βρίσκονται στο κοντινό μας περιβάλλον, αλλά και έξω από αυτό σε όλα τα πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ζητούμενο δεύτερο

Πρότυπα της εποχής μας

1. Πολιτικοί, κοινωνικοί και θρησκευτικοί ηγέτες, που θέτουν τον εαυτό τους στην υπηρεσία του ανθρώπου και αγωνίζονται για την ειρήνη, την ελευθερία και τη δικαίωση καταπιεσμένων λαών και κοινωνικών μειονοτήτων.
2. Πνευματικοί ηγέτες, που με τον παιδαγωγό τους λόγο αφυπνίζουν συνειδήσεις και διαμορφώνουν αξίες που ολοκληρώνουν, αναδεικνύουν και καταξιώνουν τον άνθρωπο.
3. Επιστήμονες, που αφιερώνουν την επιστήμη και τον εαυτό τους στην υπηρεσία του ανθρώπου.
4. Οικολόγοι, που στρατεύονται στον αγώνα για τη διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος, που καθημερινά καταστρέφεται.
5. Στη σύγχρονη πραγματικότητα αναδείχθηκαν και νέα πρότυπα εργατικότητας και αυταπάρνησης, όπως το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό. Για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης τέθηκαν και τίθενται μέχρι σήμερα «στην πρώτη γραμμή του πυρός». Μάλιστα, η προσπάθειά τους είναι ακόμα πιο αξιοσημείωτη, καθώς οι ελλείψεις των συστημάτων υγείας είναι εμφανείς, με συνέπεια την ανάγκη υπερεργασίας τους. Το πιο σημαντικό, βεβαίως, στοιχείο αποτελεί ότι όχι μόνο νόσησαν από τον συγκεκριμένο ιό, αλλά κάποιοι από αυτούς έχασαν και τη μάχη της ζωής.

6. Εκπαιδευτικό προσωπικό, που με ζήλο και περίσσεια όρεξη, ανταποκρίθηκε στην πραγματικότητα της καραντίνας και κράτησε το ηθικό των νέων ακμαίο, παρά τις δυσκολίες προσαρμογής. Συνέβαλαν τα μέγιστα στην αναπλήρωση της καθημερινότητας, στην εδραίωση ενός συναισθήματος εμπιστοσύνης, στην ψυχολογική στήριξη των νέων λειτουργώντας και πέρα από τον καθαρά εκπαιδευτικό τους ρόλο.

7. Αθλητές και αθλήτριες, που με το πάθος τους ξεπερνούν τις σωματικές προδιαγραφές και εμπνυχώνουν τους νέους να συνεχίζουν την προσπάθειά τους για ένα καλύτερο μέλλον.

8. Καλλιτέχνες, ηθοποιοί, λογοτέχνες με το λόγο τους, με τις συνήθειές τους, με τις αξίες που φέρουν ως άτομα ενισχύουν την υπό διαμόρφωση προσωπικότητα των νέων.

9. Κάθε άτομο ξεχωριστά, κατά τη διάρκεια της καραντίνας, μπορούμε να πούμε ότι υπήρξε πρότυπο. Σε μια εποχή που η τήρηση των νόμων υπήρξε η απαραίτητη προϋπόθεση για τη μείωση των επιπτώσεων της πανδημίας, που η παραπληροφόρηση και η συνωμοσιολογία κυριαρχούσαν, οι κάτοικοι της Ελλάδας έδειξαν πρωτοφανή σεβασμό έναντι των νόμων και με τον τρόπο τους διαφύλαξαν τη δημόσια υγεία. Προφανώς η λήψη μέτρων από την πολιτική και επιστημονική ηγεσία προηγείται, αλλά στην πράξη εξαρτάται από τον καθένα και την καθεμιά η τήρηση των ειλημμένων αποφάσεων.

Επίλογος

Τα πρότυπα, επομένως, μπορούμε να τα αναζητήσουμε σε διάφορα επίπεδα. Επίσης, βέβαιο είναι ότι η προσοχή και το ενδιαφέρον μας εστιάζει, κυρίως, στα προβλεπόμενα από τα μέσα ενημέρωσης και τα κοινωνικά δίκτυα. Στην καθημερινότητα, όμως, τα πρότυπα είναι άνθρωποι καθημερινοί και απλοί, είμαστε εμείς. Με τη συμπεριφορά μας και την καθημερινότητά μας μπορούμε να γίνουμε το «οι ήρωες της ... διπλανής πόρτας»!

ΝΕΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Η ιστορία του Ήρωα είναι η ίδια η ιστορία της παγκόσμιας μυθολογίας και ηθογραφίας. Ο άνθρωπος, πασχίζοντας να περιγράψει την εμπειρία της ανθρώπινης ζωής, δημιούργησε το συμβολικό αντίστοιχό του. Δημιούργησε τον Ήρωα, ο οποίος, μετά από μια ιδιαίτερη πρόκληση και έχοντας σύνδεση με ένα τελικό σκοπό, περνά από μυητικές διαδικασίες, αναζητά την υπεράνθρωπη δύναμη μέσα του και φτάνει να κατακτήσει τον κόσμο του. Σε κάθε διαφορετική περιοχή του πλανήτη, σε κάθε διαφορετική εποχή, χρησιμοποιώντας άλλο γλωσσικό κώδικα, άλλες εικόνες, άλλες μεταφορές, περιγράφουμε την ίδια ακριβώς ιστορία. Με την επανάληψη παραθέτει εμφατικά το νόημα που αποδίδει στον Ήρωα και την ιστορία του.

2^η. Πρέπει να αναλογιστούμε πως πραγματικά κανένας από τους ανθρώπους αυτούς που τους αποδόθηκε ο όρος του «ήρωα» δεν είχε επίγνωση του ηρωισμού του την ώρα που έπραττε. Ορμώμενοι από τον ατομικό, ηθικοκοινωνικό κώδικά τους, υπερασπίστηκαν κάτι ή στράφηκαν ενάντια σε κάτι άλλο. Κάτι τόσο σπουδαίο για αυτούς, που ξεπερνά τα όρια της αυτοσυντήρησης. Καίριοι οι στίχοι του ποιήματος.

3^η. Με τη βοήθεια των εικόνων, του στίχου, του βιώματος, τα μέρη εκείνα του ψυχισμού που κατανοούν, κατατάσσουν, αισθάνονται, επεξεργάζονται, ρυθμίζουν και αυτορυθμίζονται έχουν την ευκαιρία μιας νέας επαναδιατύπωσης της προσωπικής μας ιστορίας, σε επίπεδο τόσο συνειδητό, όσο και ασυνείδητο.

4^η. Στους υψηλής αισθητικής στίχους του Γκάτσου ψηλαφείται λυρικά το ήθος των ηρώων, όπου δεσπόζει η ευγένεια, καθώς δηλώνεται από την πρώτη ήδη ανάγνωση με την επανάληψη του στίχου “Οι ήρωες είναι πάντα ευγενικοί.” που λειτουργεί και ως τίτλος. Με τη μεταφορά, μάλιστα, του χρυσαφένιου χρώματος που τους συντροφεύει από τη γέννησή τους τονίζεται παραστατικότερα διά της ακτινοβολίας του ευγενούς μετάλλου αυτή η ιδιότητά τους. Περαιτέρω, τα όνειρά τους τα υφαίνει η προσωποποιημένη συννεφιά, για να πέσουν από έναν κόσμο ουράνιο και ιδεατό στο διψασμένο για αλήθεια χώμα της σκληρής πραγματικότητας και να φυτρώσουν οι ελπίδες των ίδιων και των συνανθρώπων τους για μια καλύτερη ζωή. Ακολουθούν δύο υπερβολές με αποφαιτικές διατυπώσεις (Οι ήρωες δεν έχουν μυστικά. // Δεν ταξιδεύουνε ποτέ σε ξένα μέρη.), για να δηλωθεί αφενός η ηθικά άμεμπτη ζωή τους, αφετέρου ότι όλη η γη είναι πατρίδα των ηρώων και ταυτόχρονα η πατρίδα τους είναι όλη η γη γι’ αυτούς. Φυσικά, καλούνται να πληρώσουν ένα ακριβό αντίτιμο, την άρνησή των αδυναμιών και των συναισθημάτων τους, γίνονται ήδη εν ζωή “αγάλματα ψυχρά”, πριν καν στηθεί ο ανδριάντας τους. Εξάλλου, μόνη συντροφιά τους έχουν τα πουλιά, τους εγκατοίκους ενός ανώτερου κόσμου, πνευματικού και ειρηνικού, του μόνου που συνάδει στο αμνησικάκο μεγαλείο τους.

Ωστόσο, οι ήρωες υπήρξαν κι αυτοί άνθρωποι. Είχαν πάθη και αδυναμίες, ήταν άνθρωποι με σάρκα και οστά, όχι “σύννεφα με παντελόνια”. Διαφοριστικό παράδειγμα αποτελεί ο βίος και η πολιτεία των ηρώων της Ελληνικής Επανάστασης που τη μια στιγμή θυσιάσαν περιουσίες και ζωές για τον Αγώνα και την άλλη ραδιουργούσαν κι ασχημονούσαν από φατριαστικά πάθη. Η εξιδανίκευσή τους, λοιπόν, υπηρετεί, απλώς, την ανάγκη των κοινωνιών να έχουν πρότυπα. Τελικά, όμως, το “ισοζύγιο” βγαίνει θετικό γι’ αυτούς, η προσφορά τους υπερκαλύπτει τις ποταπές τους στιγμές και η ιστορία τους δικαιώνει.